

KUSTBON

SVENSK VECKOTIDNING

NIONDE
ÅRG.
№ 6

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR

Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonpris
enligt överenskom-
melse.

För längre annonser-
ing beviljas rabatt.

10 febr.

1926

Huru bevaka de svenska intressena?

I rikets grundlag har man tillförsäkrat folkminoriteterna rätt till fri kulturell utveckling. Folkminoriteterna kunna numera dessutom på grund av en speciallag organisera kulturell självstyrelse, såsom tyskarna redan gjort. Republikens lagar förhindra överhuvudtaget icke bildningsarbete i modersmålsskolor och kulturföreningar — vilket språk det än må gälla — men icke dessto mindre måste vi bevaka våra nationella intressen. Svenskarnas egen likgiltighet för sitt språk och sin bildning utgör den största faran för oss. Icke ens den "kulturella autonomi", som så mycket omtalats, skulle mycket kunna hjälpa oss, om svenskarna i t. ex. våra blandspråkiga kommuner icke själva fullt förstode att värdera sitt språk och vinnlägga sig om att hålla jämna steg med grannarna i fråga om kultur och bildning. Så länge svenskarna ännu icke organiserat sig till en kulturell självstyrelse — och det torde dröja länge, innan vi komma så långt; den apparaten är rätt invecklad och förenad med mycken kraftansträngning — borde vi på andra vägar söka uppnå målet: svenskarnas höjande nationellt och kulturellt. Och möjligheter finnas härtill. Våra föreningar kunna med god vilja åstadkomma mycket i den vägen. Det behövs bara mera intresse och

uppföring från allmänhetens sida, så skulle på frivillighetens väg verksamheten under föreningens banér med tillhjälp av våra kommunala självstyrelser kunna få ungefär samma former som en organiserad kulturell självstyrelse. Naturligtvis behöfve då också ledningen inom föreningen stärkas med någon kraft speciellt för denna verksamhet, men kanske den svårigheten skulle kunna övervinnas. Utan arbetskraft går det icke. Styrelseledamöter, som äro överhopade med mycket annat arbete, kunna göra för litet. Rättighet att registrera lärare (stadfästa lärareval) skulle en förening knappast få — vilket är en rätt viktig fråga — men vakenhet från kommunernas sida och lagen skulle nog vara en garanti för att orättvisor vid registrering av lärare icke finge förekomma mer. Inspektionsfrågan borde däremot kunna ordnas på ett eller annat sätt. Emellertid borde vi nog också såsom hittills ha något ämbetsverk som mera speciellt bevakade våra intressen inför högre myndigheter, och framför allt borde vi göra allt för att bli representerade i riksdagen. Svenskar, kom ihåg det, då vi nu efter någon tid gå till valen! — S. O. V. har gjort en icke så liten början i ovan vidrörda riktning. Birkas privatskola — och även andra — är ett bevis härpå. Men det behöfve mera uppryckning för att det skall bli allvar av med andra företag. — Ett me-

ningsbyte i frågan i ledningens spalter emotses.

N. B.

Svenska Lärareförbundets årsmöte.

avhölls söndagen den 7 dennes i Hapsal å hotell Petersburg. Närvarande voro lärare från Reval, Wichterpal, Birkas, Nuckö och Rickholtz. Från Wormsö hade ingen infunnit sig, vilket får tillskrivas det ogynnsamma vädret. Kölden hade tydligen avskrämt många. De mera avlägsnare orterna, utom fröken Hammerman från Wichterpal, voro icke heller representerade.

I årsberättelsen, som godkändes av mötet, påpekades, att under det gångna verksamhetsåret lärekurser för svenskbygdens lärare anordnats på Birkas folkhögskola. — Under innevarande år beslöts anordna en studievecka på Birkas med början den 28 juni. — Medlemsavgiften för verksamhetsåret 1 aug. 1925 — 1 aug. 1926 bestämdes såsom förut till 1/2 % av årslönen. — Styrelsemedlemmarna och ombudsmännen återvaldes.

Wichterpal.

Lördagen den 23 januari anordnades här i Wichterpals svenska folkskola ett samkväm för äldre och yngre. Samkvämet arrangerades voro de svenska skolbarnen. Programmet bjöd på uppläsningar

Jag ville. . .

Jag ville jag hade ett gyllene
skrin —
dit ville jag lägga vad allt här på
jord
blev givet till glädje och tröst;
dit lägga var känsla ett hjärta stämt
fin,
allt skönt, som jag mötte, vart kärte-
kens ord,
den godhet, som lättat mitt bröst.

Jag ville jag hade en gyllene båt —
dit ville jag bringa min dyrbara skatt
och föra den bort härifrån.
Långt ville jag fara och ställa min
stråt,
dit önskan ej nådde min boning mer
fatt,
men plats gaus det goda som lån.

Jag ville jag nådde en ljusare
strand —
där ville jag tömma mitt skrin och
sén gå
att planta allt gott, som det gömt.
Jag ville här rödja för lyckan ett
land,
där skönhet mångfaldigt — och fruden
— fick nå
den skördens fulländning jag drömt. . .
Casatier.

med tablå samt ett skådespel, "Nya klassen" i en akt. Det måste sägas, att de små medverkarna gjorde sin sak mycket bra. Samkvämet, till vilket en talrik skara deltagare hade infunnit sig, var i allo mycket lyckat, och stämningen var god. Det hela avslutades med ring lekar.

K. Hammerman.

Kölden.

Vintern har under de sista dagarna varit synnerligen sträng. Kölden har på flera ställen stigit ända till 17—20 grader R. På grund därav ha en del skolor på landet stundom fått avbryta sitt arbete. — Isen är så stark så att icke blott Nargöborna komma till fots över till Reval, utan även Runöborna komma över till Arensburg. De ha på kälke avhämtat posten från Arensburg, vilket förut mycket sällan förekommit.

En fråga till S. O. V:s styrelse.

I Allsvensk Samling nr. 2 läses: "Styrelsen för Svenska Odlingens Vänner i Estland har till föreningens ombudsman utsett prosten Erik Petzäll, Janseni tän. 3—9 Reval. Alla hänvändningar rörande estlandssvenskt kulturarbete, anslag, gåvor m. m. till estlandssvenska kulturändamål, böra framdeles gå genom prosten Pet-

zäll. Lokalavdelningar, vilka hava estlandssvenska "skötebarn" torde benäget beakta detta."

Då undertecknad först genom detta meddelande hör talas om saken, får jag härmed — enär konsekvenserna av ett beslut i enlighet med Allsvensk Samlings relation får ganska märkliga konsekvenser — vördsamt fråga styrelsen om förhållandet är det ovan angivna.

Per Söderbäck,

Rektor vid Birkas folkhögskola.

Av redaktionen satt i tillfälle att genast besvara ovanstående fråga får S. O. V:s styrelse upplysa, att ombudsfrågan samtalsvis vidrördes på föreningens styrelsemöte i Reval den 4 december 1925, men något beslut fattades emellertid icke då. För undvikande av missförstånd med anledning av notisen i Allsvensk Samling meddelas här, att dessutom också föreningens sekreterare och kassör N. Blees, Riddaregatan 3, Reval, som hittills skött den officiella korrespondensen med Riksföreningen angående föreningens angelägenheter och verksamheten i allmänhet här ute, även framdeles står till tjänst med upplysningar angående estlandssvenskarnas kulturbehov även som att för kulturella ändamål mottaga gåvor och anslag. Och då penningesummor för skolor, bibliotek m. m. enligt förordningar här i landet ändå måste angivas i kassaböckerna av den förening, som inför myndigheterna är ansvarig för sådana institutioner, så kunna för enkelhetens skull penningemedel såsom hittills allt fortfarande sändas också direkt till honom, N. Blees, som ju ändå — åtminstone tills vidare — måste sköta föreningens räkenskaper.

S. O. V:s styrelse.

Churchill bebådar ett ekonomiskt lagförslag

I ett tal i Leeds har finansminister Churchill framhållit att ett ekonomiskt lagförslag kommer att framläggas. I händelse regeringen erhåller understöd av sitt finansförslag behöver ingen ökning av den allmänna skattebördan företagas. I fall besparingar kunna genomföras är lagförslaget icke mera av nöden. Intet departement kommer att undgå att träffas av budgetinskränkning.

Det är troligt att budgetberäkningarna, i fall icke något oförutsett inträffar, skola utfalla gynnsammare än vanligt, om man undantager posten för understöd åt kolindustrin, vilken innefattar 21 miljoner pund. —

Finansminister Churchill undersöker för närvarande möjligheterna att finna nya skattekällor. Han har nyligen mottagit en deputation, som påyrkat beskattning av den grasserande vadhållningen, vilken beräknas omsätta 200 miljoner pund om året. Om denna till övervägande delen olagliga vadhållning med hjälp av bookmakers, som bedriva sin verksamhet på gatorna och i småbutiker, legaliserades, och bookmakers registrerades, skulle även en låg procentuell skatt på omsättningen kunna inbringa många miljoner.

Finansministern uttalade till delegationen sina betänkligheter mot att genom en skatt öka befolkningens utgifter för en slösaktig vana, men lovade att undersöka möjligheterna. Det säges nu, att hans betänkligheter icke längre äro så starka, och att flera medlemmar av regeringen äro vänner av en vadhållningsskatt.

En annan påtänkt ny skatt är en lyxskatt på automobiler. De nuvarande stora inkomsterna av automobilskatten gå uteslutande till vägunderhållet, och finansministern anser, att automobilägarna därutöver böra bidra till de allmänna statsutgifterna.

Krönika.**Inrikes.**

Riksäldsten sjuk. Riksäldstens hälsa har en tid varit dålig. Trots det har han skött sina åligganden, men under förra veckan blev han genom en ny förkyling sämre, så att han fick intaga sängen. I fredags konstaterade läkarne, att riksäldsten fått lunginflammation. — Inrikesminister K. Einbund leder under tiden regeringssammanträdena.

Lagen angående legoområden antogs förra veckan av riksdagen i tredje läsnigen. Denna fråga har varit föremål för flera heta debatter redan under en längre tid, även tidningarna ha skrivit mycket om den. Jordbrukarpartiet kan på

intet sätt smälta den nya lagen för legoställena, emedan genom lagen bondhemmanen på flera ställen komma att avsevärt minskas, i det att gjord utdelas av dessa till torpare, som någon gång bosatt sig på bondehemman, och nu således erhålla egna legoområden. Jordbrukarpartiet vill förhindra lagens pullicing och det talas t. o. m. att för legoområdsfrågans skull folkomröstning skall företagas.

Utlandet.

Kristendomsundervisningens avskaffande i Sverige. I motion i Andra kammaren föreslår kommunisten Dahlén i Kiruna m. fl. utredning om slopande av den i undervisningsplanen för folkskolorna föreskrivna kristendomsundervisningen samt om dess ersättning av de viktigaste händelserna i kyrkohistorien och uppgifter om övriga religioner i kursplanen för historieundervisningen.

Hr Lindhagen och världsspråket. Hr Lindhagen i svenska riksdagen föreslår en anhållan att k. m:t måtte hos folkförbundet eller annorledes taga initiativ till en förutsättningslös internationell överläggning om behovet vid sidan av modersmålet av ett världsspråk avsett att antagas genom mellanfolklig överenskommelse och inläras i alla världens skolor, om vilket språk bör upphöjas till världsspråk, antingen ett gammalt nationalspråk eller ett nybildat språk, och om åtgärder för inrättande av en internationell världsspråksakademi för övervakande av det antagna språkets utveckling och enhetlighet.

Motionen har i Andra kammaren upptagits av hr. Hage m. fl.

Finlands svenska avdelning i skolstyrelsen. Till chef för skolstyrelsens svenska avdelning har utnämnts skolrådet, fil. dr. Ralf Eino Saxén.

Svenska litteratursällskapets årshögtid i Finland firades den 5 dennes, Runebergsdagen, i Helsingfors. Senare på kvällen invigdes den svenska gården under stark svensk stämning med festbankett och stor bal. Tal hölls av professorerna Castren och Wallensköld. Bland de närvarande befundo sig även president Relander med Fru.

Englands parlament öppnades den 2 dennes. Efter den på tron-

talet följande debatten kritiserade Lloyd George skulduppställningen med Italien och den föreslagna nppggörelsen med Frankrike såsom innebärande orättvisor mot de brittiska skattebetalarna. Även nppositionens huvudtalare i överhuset lord Haldane ansåg, att Italien fått allt för gynnsamma villkor.

Förre ryske krigsministern, general Suchomlinov död. Från Berlin medelas att förre ryske krigsministern general Suchomlinov avlidit på ett sjukhus därstädes.

Kamenev och Sinovjev nervsjuka. Sinovjev och Kamenev ha blivit "nervsjuka." Deras fixa idé består i att de frukta att bli förgiftade och vägra att äta. De komma att sändas till ett sanatorium i Krim.

Uppgårelsen med de tyska furstehusen. De tyska regeringspartierna ha enats om ett lagförslag rörande regleringen av de forna furstehusens ekonomiska fordringar och framlagt detsamma i riksdagen.

Enligt förslaget skulle gottgörelsen regleras genom en undersökningskommission, som skulle utnämnas av rikspresidenten och sammanträda i Leipzig. Vid kommissionens beslut skall hänsyn tagas till båda parternas ekonomiska och finansiella ställning. Furstarna skola garanternas en värdig levnadsstandard, men å andra sidan skall Tysklands allmänna ekonomiska läge ävensom bestämmelserna om valutavaloriseringen beaktas.

Sovjetstaten erkännes av Tjeckoslovakien. Enligt vad Berliner Tageblatt erfar torde Tjeckoslovakien under den allra närmaste tiden erkänna Sovjetryssland. Benesj förhandlar redan med sovjets representant i Prag om ordalydelsen i den officiella noten därom.

Agitation för rågbrödet i Tyskland. Riksdagens centrumfraktion har till riksregeringen påyrkat upplysningsverksamhet angående rågbrödets näringsvärde samt uppmanat regeringen att framlägga ett lagförslag, varigenom en minskning av konsumtionen av vetebrod till förmån av rågbröd skulle leda till en minskning av importen av utländskt vete.

Betydande ökning av arbetslöshet i England. De arbetslösas antal stegrades mellan den 21 dec.

och den 4 januari med icke mindre än 150,000. Från sistnämnda dag till den 11 januari har däremot inträtt en minskning av 30,300. Det sammanlagda antalet arbetslösa uppgår för närvarande till 1,221,500, vilket utgör en minskning av 58,560 i jämförelse med förhållandet senaste år.

Vormsö S:t Olai församling år 1925.

Folkmängd: 1069 man och 1354 kvinnor = 2423. Ökning från år 1924 med 21 mk. och 9 kvk., summa 30. Församlingens äldsta medlem är änkan Mina Svärd från Kärrslätt Stor-Jonas, 86 år.

Födda: 39 mk. och 33 kvk. = 72.

Döda: 15 mk. och 17 kvk. = 32. Av de döda voro 4 personer över 80 år, den äldsta 85 år. En av de döda frikyrkligt begravnen, de övriga kyrkligt.

Vigda: 18 par. (Lysning har avkunnats för 20 par).

Upplösta äktenskap: 10, alla genom döden, därav genom mannens död 6 och genom hus-truns 4.

Konfirmerade: 23 gossar och 31 flickor = 54, av dessa voro 1 gosse och 6 flickor ester.

Nattvardsgäster: 154 män och 321 kvinnor = 475, av dessa i hemmet: 6 m. och 21 kv. Ökningen av nattvardsgäster från 1924 utgör 92.

Inflyttade: 3 mk. och 4 kvk. = 7.

Utflyttade: 3 mk. och 6 kvk. = 9.

Från andra församlingar till den lutherska kyrkan övergångna: 3 män och 1 kvinna = 4, alla från grek. ortodoxa kyrkan.

Utträdde ur den lutherska kyrkan: 5 man och 5 kvinnor. = 10, därav 5 till Vormsö baptistförsamling, 4 till Vormsö kristl. frifrösamling och en till icke kristet samfund.

Medlemskort har uttagit av 583 män och 836 kvinnor = 1419. Ökning från år 1924 med 120 personer, därav 99 män och 21 kvinnor. (Forts. i nästa nr.)

Vormsö S:t Olai församling. December 1925:

Döpta: Lars Edvin Åkerman, Borrby Pears. Katarina Grönman, Borrby Oagårds. Ivar Lars

Storholm, Borrby Blee-Jonas.
Ellen Vesterblom, Saxby Smeds.
Vigda: Alexander Vilibert
från Veisenstein, och Adele Under
från Veisenstein.

Döda: Johan Alström från
Borrby Klos, 25 år. Agneta Fel-
lin från Söderby Jobbas, 55 år.
Maria Nyblom från Söderby Job-
bas, 75 år. Aadu Kask från Sviby
Klos-Mas, 82 år. Ellen Vester-
blom från Saxby-Smeds, 9 dagar.

Konfirmerade: 25 sven-
ska och 6 estniska flickor.

Kyrkliga till kännagivanden.
St. Mikael församlingen.

14. febr.: Högmässa med
nattvardsgång kl. 10,30. (kyrkan).

Söndagsskola kl. 12 (äl-
dre avd.).

Fred. 19 febr. Passions-
predikan kl. 7,30 (skolsalen)-

Lysning: Matheus Sjölund.
La. Rägö och Olga Koinberg,
Rickholz.

Erik Petzäll.

Penningkurser

Revals börs 10 febr. 1926

1 dollar	—	374	375
1 pund	—	2.000	2.500
100 rentmark	—	8.900	8.975
100 Fmk.	—	943	947
100 sv. kr.	—	10.000	10.075
100 dan. kr.	—	9.225	9.325
100 nor. kr.	—	7.500	7.700
1 latt.	—	72	73

Trafikaktiebolaget MÄLAREN-HJÄLMAREN

TELEFONER: för passageraretrafiken 56-28, Norr 12-57, för godstrafiken Norr 12-99

Reguljära linjer: Stockholm — Köping — Kungsör — Arboga — Örebro
Stockholm — Strängnäs — Västerås — Enköping
Stockholm — Drottningholm — Sigtuna — Skokloster
Stockholm — Öarna Ekerö, Björko, Adelsö och Svartsjölandet.

ANGÅENDE AVGÅNGSTIDERNÄ: SE DAGSPRESSEN

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportatliklar för segling, ritt, automobilspport etc. etc.

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3 A

STOCKHOLM

Norrmalmstorg

M. DUBOIS, UPPSALA
BAGERI- OCH KONDITORI A.-B.
rekommenderas

Telefoner: Konditoriet 1523 - Bageriet 2780 - Kontoret 9

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolfs“. Rt. 440 & 1440

Tillverka telefonkol och dynamoborstar, lämp-
liga för alla i marknaden förekommande
apparater och maskiner. — Begär offert!

Större och mindre
Skogsparker på rot
såväl som
sågtimmer
köpes kontant av Säfveåns A. B.
Göteborg

Olof Almér

Tel. 531 Kristianstad Tel. 163
Välsorterat Fin- o. Grovbageri

Järnvägsrestauranten, Malmö

i nya hemtrevliga lokaler med ingång
från Skeppsbron

Fullständig restaurantrörelse.
Smörgåsbuffé - Konditoriafdelning

HOTELL
EXCELSIOR

Birgerjarlgatan 35, Stockholm
(K. F. U. M:s hus)

Rikstelefon o. telegramadress: EXCELSIOR
Stockholmstelefon 98 27.

INGEN VET VAR
haren har sin gång,
men en var vet, att

PIX-PASTILLER

finnas överallt. Säljes i askar à 25 och 50 öre.
Ensamtillverkare:

Pix Aktiebolag, Gävle

GÖTEBORG
KÖR

OLOF ASKLUNDS

BRÖD.

Det är bäst.

EGONLINEN

uppehåller regelbunden trafik Göte-
borg med alla mellanliggande svenska
hamnar till

Karlskrona—Danzig—Libau—
Riga—Reval—Hälsingfors.

Falkenberg

Använd

Extra vetemjölet

„ÖRNEN“

Svedala

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks
och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärehjul,
Kokillgods,
Stålgjutgods.

Aktiebolaget

Åbjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:

SVEDALA, GJUTERIEG. 52, 76, 203, 4, 60 & 103.

Den, som är förståndig att ej låta sig dånas
av allt utländskt köper alltid svenska varor. En
gammal välkänd firma lämnar alltid köparen
bästa garanti att vid inköp erhålla största valuta
för sina penningar.

Våra tillverkningar:

SALUBRIN
SPRITÄTTIKA
AROMA ÄTTIKSPRIT

Eau de Cologne:
Extrait Double CARITA
Extrait Quadruple DELILA

Hårvatten: Lotion GAMBO
Lavendelvatten: Extrait Triple GARITA äro
var i sitt slag marknadens yppersta och därtill
billigaste fabrikater. Därför garanterar

A.-B. P. HAKANSSON, ESLÖV.

En ung fröken,

som perfekt behärskar svenska och tyska
och som kan hjälpa en 7 och 10 års
flicka med hemläxor på tyska — helst
musikalisk, kan erhålla god anställning.

Svar till: Fru E. KELWETS,
Kunderi tän. 6 — 3.